

Επιμνημόσυνος λόγος του Υπουργού Εσωτερικών κ. Νίκου Νουρή στο Ετήσιο Εθνικό Μνημόσυνο Πεσόντων Κυθρέας και Ευρύτερης Περιοχής καθώς και των εν ειρήνη κοιμηθέντων στην προσφυγιά

Η Κυθρέα, η Βώνη, το Νέο Χωριό, η Μια Μηλιά, το Τραχώνι, το Παλαίκυθρο, το Έξω Μετόχι. Μια θάλασσα πεδιάδας στην πλατωσιά του απέραντου. Το πανόραμα του Πενταδάκτυλου όμορφο και επιβλητικό ωσάν σταθείς αντίκρου του.

Διαλεκτός και πανεύοσμος κόσμος αχειροποίητης ομορφιάς. Είναι εδώ που οι λαγκαδιές βουίζουν μουσικά στην άχνα του απείρου, εδώ που το φως και το χρώμα ξεχύνεται σπάταλα.

Είναι όμως εδώ που η αχλή της ιστορίας, με βαρύ το μελάνι, έγραψε πονεμένους στίχους και μοιρολόγια. Ο πόνος τραχύς, θέρισε αρίφνητα τα σπλάχνα.

Για τη χαρίεσσα Κυθρέα, ένα τόπο πλήρη χάριτος, ένα τόπο που υπήρξε δώρημα και ευλογία, ξημέρωσε η αυγή χωρίς φως. Χρυσή χωρίς λάμψη.

Ελληνίδες και Έλληνες,

Με πάλλουσα τη μνήμη και νοσταλγία τελούμε σήμερα το ετήσιο μνημόσυνο των ηρωικώς πεσόντων της ευρύτερης περιοχής Κυθρέας, που έχασαν τη ζωή τους κατά την τουρκική εισβολή του 1974, των υπό των Τούρκων δολοφονηθέντων και των εν ειρήνη κοιμηθέντων στην προσφυγιά Κυθρεωτών.

Με βαθιά συγκίνηση μνημονεύουμε σήμερα όσους έθεσαν υπεράνω όλων το χρέος τους στην πατρίδα, ως αυτοσκοπό και ύψιστη προτεραιότητα. Την ίδια ώρα αναπέμπουμε δέηση για τη διακρίβωση της τύχης όλων των αγνοουμένων μας και την επιστροφή όλων των προσφύγων στα χώματα που τους ανέθρεψαν.

Βαρύ το τίμημα που κλήθηκε να πληρώσει η περιοχή της Κυθρέας. Δεκάδες πεσόντες, εκτελεσθέντες και αγνοούμενοι, αποτελούν τον δυσανάλογο φόρο αίματος της Κυθρέας που έκτοτε έχει βυθίσει στο πένθος και τη βασανιστική καρτερία, πλήθος οικογενειών μέχρι την διακρίβωση της τύχης των αγαπημένων τους.

Αισθάνομαι την υποχρέωση να ευχαριστήσω, τόσο εγώ προσωπικά όσο και εκ μέρους της Κυβέρνησης και του ίδιου του Προέδρου της Δημοκρατίας, τον Δήμο Κυθρέας, τη Συντονιστική Επιτροπή Ευρύτερης Περιοχής Κυθρέας και όλα τα οργανωμένα σύνολα, που συνεχίζουν να διατηρούν ακατάλυτους τους δεσμούς με τη γενέθλια γη, συντηρώντας τα μηνύματα της διεκδίκησης του δικαιώματος της επιστροφής. Για τις πρωτοβουλίες, που αναλαμβάνονται και έχουν πλέον καθιερωθεί στη συνείδηση των Κυθρεωτών, σαν δράσεις που πρώτιστα αποσκοπούν στη διαφύλαξη των συναισθηματικών σχέσεων μεταξύ των ανθρώπων της κοινότητας ενώ ταυτόχρονα στοχεύουν στη διατήρηση ζωντανής της ιστορικής ταυτότητας και της επαφής με τον τόπο καταγωγής τους.

Στην ψυχή του Κυθρεώτη, άσβεστη είναι η ελπίδα της επιστροφής. Αυτός ο καημός της προσφυγιάς, η ελπίδα του γυρισμού και η αγάπη για τον παραδεισένιο τόπο του απλώνεται διάσπαρτα. Πνοή γεμάτη άλγος που σήνεται σαν οχυρό έναντι στην προελαύνουσα λήθη. Που σκεπάζει τους ψιθύρους του χρόνου και της φθοράς, αντιπαλεύοντας τις επιβουλές του κατακτητή.

Κυρίες και Κύριοι,

Για τα μέρη των προπατόρων σας, για την τόσο προικισμένη από τη φύση, Κυθρέα, ορθοτομεί ο συμπατριώτης μας ποιητής, Μιχάλης Πασιαρδής λέγοντας πως «Μες τους αθούς ολογρονίς εν η Τζιυρκά γεμάτη, σιύφκει τζι ο Πενταδάχτυλος που πάνω τζαι φιλά την».

Ξεφυλλίζοντας τις ένδοξες σελίδες ιστορίας της Κυθρέας, ανακαλείται στη μνήμη ο πλούτος της περιοχής, οι φιλοπρόοδοι και φιλήσυχοι κάτοικοι της, η ανάπτυξη και η ευημερία.

Μα οι σελίδες τρυπούν την καρδιά και τη ψυχή, σαν τις ρίζες που διαπερνούν τη γη, όταν τον ρου της ομορφιάς του τόπου διακόπτουν τα σκοτεινά γεγονότα του Ιουλίου 1974.

Σελίδες που δακρύζουν για τα παιδιά που έμελλε να μεγαλώσουν χωρίς πατέρα, αλλά και γι' αυτά που γεννήθηκαν στην προσφυγιά. Σελίδες που θρηνούν για τις οικογένειες, που πορεύτηκαν από τους πρόχειρους καταυλισμούς και τα συσσίτια, στους προσφυγικούς οικισμούς και στον στίβο της ζωής. Για οικογένειες που καταδικάστηκαν να κουβαλούν τον σταυρό της άγνοιας και της προσμονής κρατώντας ανά χείρας τον μακρύ κατάλογο των αγνοουμένων. Για όλες εκείνες τις εικόνες φρίκης και του εφιάλητη της Τουρκικής θηριωδίας.

Ελληνίδες Ελληνες,

Τις αυγινές ώρες της αποφράδας εκείνης μέρας του Ιούλη, τα χιλιάδες τουρκικά στρατεύματα, μαγαρίζουν τα καθαγιασμένα χώματα της πατρίδας μας. Είναι η μέρα που ο χρόνος για την Κύπρο σταματά.

Και στον χώρο όπου παλιά ανάβλυζε η πιο πλούσια πηγή της Κύπρου, αυτή στέρεψε. Ο Κεφαλόβρυσος στέγνωσε, οι εκκλησιές κατέρρευσαν, βεβηλώθηκαν ή μετατράπηκαν σε τζαμιά. Τίποτε δεν υπάρχει που να θυμίζει την όμορφη καταπράσινη κωμόπολη που άφησαν πίσω τους οι κάτοικοι το 1974.

Σήμερα, η άλλοτε πρασινοντυμένη Κυθρέα μοιάζει αγνώριστη. 47 χρόνια στενάζει κάτω από τη μπότα του Αττίλα.

Κι εμείς πεισματικά αντιστεκόμαστε στη ξηρασία της κόπωσης και της λήθης. Μαχόμαστε την απελπισία και την απογοήτευση, τον πόνο και την πικρία και διακηρύσσουμε ότι ουδέποτε θα λησμονήσουμε το χρέος που είναι σφυρηλατημένο στον γρανίτη των σκληρών συγκυριών. Μένουμε προσηλωμένοι στο τάμα της επιστροφής και μεταλαμπαδεύουμε στα παιδιά μας το ιστορικό μας χρέος.

Διανύουμε κρίσιμες μέρες και ώρες. Δίνουμε μια μάχη για το σήμερα και για το αύριο, για τα παιδιά μας και για τις επόμενες γενιές.

Η δική μας θέση παραμένει αταλάντευτη και αυστηρά προσηλωμένη στην εξεύρεση λύσης που θα βασίζεται στις Συμφωνίες Υψηλού Επιπέδου, τα Ψηφίσματα των Ηνωμένων Εθνών και, φυσικά, το ευρωπαϊκό κεκτημένο, λαμβάνοντας υπόψη πως η Κυπριακή Δημοκρατία είναι κράτος μέλος της Ένωσης και θα πρέπει να προσαρμόζεται και να υλοποιεί αυτά που το ευρωπαϊκό κεκτημένο υπαγορεύει.

Μιας λύσης που πρέπει οπωσδήποτε να διαλαμβάνει τον τερματισμό των αναχρονιστικών Συνθηκών εγγυήσεων και την παρουσία κατοχικών στρατευμάτων και την οποία θα πρέπει να διακρίνει η λειτουργικότητα και η διάρκεια στο χρόνο του νέου μορφώματος.

Μια λύση που θα κατοχυρώνει πριν και πάνω από όλα, τα ανθρώπινα δικαιώματα του συνόλου του λαού, Ελληνοκυπρίων και Τουρκοκυπρίων, και η οποία δεν θα δημιουργεί υπερπρονόμια προς όφελος της μιας και εις βάρος της άλλης κοινότητας.

Αυτό που θέλουμε είναι ο αλληλοσεβασμός και οι συνθήκες που θα μας επιτρέψουν ειρηνικά συμβιώνοντας να συνδημιουργήσουμε.

Ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας ανέλαβε σειρά πρωτοβουλιών προκειμένου να διευκολυνθεί η επανέναρξη ενός ουσιαστικού και εποικοδομητικού διαλόγου που θα υπερβεί τα σημερινά αδιέξοδα τα οποία προκαλεί η Τουρκική αδιαλλαξία και οι προκλητικές ενέργειες του κατακτητή και των εδώ εκπροσώπων του.

Διαβεβαιώνει παράλληλα ότι, παρά τις δυσκολίες που αντιμετωπίζουμε μετά και τις πρόσφατες, απαράδεκτες ενέργειες της Τουρκίας και το άνοιγμα μέρους των Βαρωσίων, θα συνεχίσουμε να αγωνιζόμαστε άοκνα για τον τερματισμό της επικρατούσας κατάστασης, ώστε να αποκατασταθεί η ειρήνη στη πατρίδα μας και να υπάρξει αρμονική συμβίωση του συνόλου των νόμιμων κατοίκων της.

Πρώτιστο μέλημά του ΠτΔ είναι αυτή την στιγμή να δημιουργηθούν οι συνθήκες που θα επιτρέψουν την επιστροφή στις συνομιλίες, με στόχο την επανένωση της Κύπρου στη βάση της

διζωνικής δικαιοδικής ομοσπονδίας και σύμφωνα με τα σχετικά Ψηφίσματα του Συμβουλίου Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών. Και αυτό θα φροντίσει να διαμηνύσει σε όλους τους συνομιλητές του κατά τις επαφές στο περιθώριο των εργασιών της Γενικής Συνέλευσης των Ηνωμένων Εθνών.

Κυρίες και Κύριοι,

Μέσα στην καταχνιά που δημιουργεί στην Κύπρο μας η τουρκική κατοχή και η αλαζονική αδιαλλαξία της Άγκυρας, προβάλλει το μήνυμα της συναίσθησης της εθνικής ευθύνης σαν οδηγός σ' αυτές τις κρίσιμες για την πατρίδα στιγμές.

Σαν Έθνος έχουμε βαθιές ρίζες. Σαν λαός έχουμε ανεκτίμητη και βαριά κληρονομιά. Δεν έχουμε καμφθεί, δεν έχουμε παραιτηθεί, δεν έχουμε συμβιβαστεί με τα τετελεσμένα της τουρκικής κατοχής.

Η αγωνιστικότητα, η πίστη προς τα δίκαια μας, η συστράτευση, η ενότητα, ο παραμερισμός των παθών και των μικροτήτων, και η απαίτηση όπως υπεράνω όλων είναι το εθνικό συμφέρον, είναι οι προϋποθέσεις που μπορούν να μας οδηγήσουν σε καλύτερες ημέρες για την πατρίδα μας.

Ο κάθε ένας από τη θέση που βρίσκεται, έχει βαρύ χρέος και τεράστια ευθύνη απέναντι στους ήρωές μας, απέναντι στην πατρίδα και την ιστορία. Ως λαός έχουμε αποδείξει ότι και αντιστάσεις διαθέτουμε και αντοχές έχουμε. Πάνω απ' όλα, όμως, έχουμε περηφάνια και αξιοπρέπεια.

Ελληνίδες και Έλληνες,

Η ηρωομάνα περιοχή της Κυθρέας τιμά σήμερα τα παιδιά της και δικαιούται να αισθάνεται περήφανη για τα άξια τέκνα της που έπραξαν στο ακέραιο, το καθήκον τους απέναντι σε αυτό που θεωρούσαν ό,τι πολυτιμότερο και ότι ιερότερο στη ζωή. Την πατρίδα τους.

Οφείλουμε, λοιπόν, να σηκώσουμε ψηλά τον ηρωισμό και την υπερηφάνεια μας, όχι μόνο σαν ΙΕΡΟ ΧΡΕΟΣ, αλλά και ως ΦΟΡΟ ΤΙΜΗΣ προς όλους όσους θυσίασαν την ζωή τους για την πατρίδα.

Σε όλους τους ηρωικώς πεσόντες, που πάλεψαν για την ελευθερία μας, απονέμεται ο πρέπτον έπαινος και η οφειλόμενη αναγνώριση, όπως το επιτάσσει και ο καβαφικός στίχος: «Και περισσότερη τιμή τους πρέπει ...».

Τί κι' αν οι κατακτητές στέρεψαν τον Κεφαλόβρυσο.

Δεν θα στερέψουν ποτέ, τη δίψα μας για δικαίωση.

Τι κι' αν λεηλάτησαν τους ιερούς μας ναούς. Δεν θα καταφέρουν ποτέ, να εξασθενήσουν την πίστη μας.

Τι κι αν βεβήλωσαν τους τάφους των προγόνων μας. Δεν θα μπορέσουν ποτέ να τους ξεγράψουν από τη μνήμη μας.

Αυτό είναι το χρέος και η οφειλή μας. Και σε αυτόν μας τον αγώνα, ας πάρουμε κατά τον ποιητή *«μια σταγόνα από το αίμα των ηρώων μας και να μπολιάσουμε το δικό μας»*.

Αιωνία ας είναι η μνήμη και η δόξα που θα τους συνοδεύει.

(ΕΦυς)